

KARDINALOVA HOMILIJA U MISNOM SLAVLJU POSVETE CRKVE HRVATSKIH MUČENIKA

Udbina, 10. rujna 2011. godine

Liturgijska čitanja: Neh 8,1-4a.5-6.8.10.; 2Kor 4,7-15; Mt 16,13-19;

Dragi hodočasnici!

Draga braćo i sestre!

1. Posveta crkve uvijek je izniman događaj za vjernički narod, jer posveta prije svega govori otajstvom Božje prisutnosti, ali govori i o zauzetosti Crkve koja je dovršila jedan dio svoga djela, da bi plodonosnije očitovala pripadnost i ljubav prema Bogu i bližnjima. Stoga dan posvete crkve ulazi u jedan od najvažnijih spomena vjernika u zajedništvu kojemu je izvor Isus Krist. Međutim, ovo danas nije posveta bilo koje crkve, na bilo kojemu mjestu i bilo kojega naslova. Radosni smo što se, nakon izvršenoga zahtjevnog posla, možemo naći ovdje na uzvisini, ponad Krbavskoga polja, s pogledom koji ne zahvaća samo ova poviješću bremenita hrvatska prostranstva, nego simbolički obuhvaća svu vremenitost i vječnost hrvatskoga naroda, smisao ljudskoga življenja i ljubavi, svjedočene u kršćanskoj vjeri i nadi.

Na ovom mjestu, s posebnim osjećajima bratskoga poštovanja, zahvaljujem pastiru ove biskupijske Crkve Gospićko-senjske, biskupu Mili Bogoviću što nas je danas okupio na Krbavi i čestitam mu na ovom djelu od nacionalnog značenja. Pozdravljam njegov kler, sve Bogu posvećene osobe i sve vjernike laike Gospićko-

senjske biskupije. Pozdravljam oce nadbiskupe i biskupe, mnogopoštovane provincijale te časne majke i provincijalke, sve svećenike i redovnike, kao i časne sestre redovnice. Pozdravljam hrvatske branitelje, sve predstavnike državnih, vojnih, županijskih i općinskih vlasti. Pozdravljam sve vas, dragi hodočasnici.

Ovdje na Udbini uzdiže se Crkva hrvatskih mučenika u koju je ugrađeno puno zalaganja, duhovnih i materijalnih darova, ustrajnosti u poteškoćama, vjerničkoga oduševljenja i nesebičnosti. Zahvalni smo za ljude koji su, vođeni neumornim nastojanjima gospićko-senjskoga biskupa, mons. Mile Bogovića, vizionara i idejnog začetnika ovoga projekta, ugradili sebe – poput živog kamena – u ovaj dom. Danas se spominjemo koraka na tome nimalo jednostavnom putu koji je stvarala i pratila cijela Crkva u Hrvatskoj i hrvatski vjernici diljem Domovine i svijeta. Danas osjećamo da se u ovoj Crkvi zrcali mukotrpnost, zahvalni i ponosni hod hrvatskoga čovjeka i naroda u povijesnim mijenama, u kojima kao vjernici uvijek promatramo Božju prisutnost i znamo da samo s pouzdanjem u njega možemo vidjeti puni smisao svoga zemaljskog putovanja i povijesnih događaja u kojima sudjelujemo.

2. Čovjek je gradnjom bogoslužnih i molitvenih mjesta izricao svoju vjeru, a molitva Crkve neprestano objavljuje nutarnju vrijednost, sadržaj i narav zajednice koja moli. Tako posveta crkvene građevine očituje otajstvo zajednice Crkve. I svatko tko želi znati što je, ili, bolje, tko je Crkva, u današnjem obredu to lako vidi. Sažetak toga sadržaja nalazi se u posvetnoj molitvi u kojoj molimo: »Ova kuća odražuje otajstvo Crkve, koju je Krist svojom krvlju posvetio«. Posveta govori da je Crkva upućena na Krista i neodvojiva od Krista. Zato se naziva Zaručnicom. Ona je ujedno i Djevica koja posvema pripada Gospodinu i Majka, »plodna u sili Duha Svetoga«. Jasno je da mi, kršćani, ovaj dom ne vidimo isključivo kao svoje

djelo, jer sve što kao vjernici činimo uvijek činimo kao dionici božansko-ljudskoga djela, kao nova stvorenja, kao novi Božji narod.

3. Prva odrednica izabranoga naroda jest Božja objava i njegova Riječ upućena ljudima. O njoj nam je progovorio navještaj čitanja iz Knjige Nehemijine. Dirljivo je, braćo i sestre, čuti kako je narod plakao »slušajući riječi Zakona«. U tim je riječima izabrani narod promatrao svoj životni put, svoj povijesni hod. Sjećao se svoga zajedništva s Bogom i vjernosti, ali i svoga kršenja Zakona, svojih lutanja i nevjere. Nad njihove osjećaje i spomen prostrla se Nehemijina utjeha: »Ne žalostite se: radost Gospodnja vaša je jakost«. Ta ista riječ i nama je upućena, ali kao ostvarena riječ, kao Radosna vijest, kao Evanđelje Isusa Krista, kao Riječ nad svim riječima i kao Radost nad svim radostima.

Današnje Evanđelje donosi nam susret ljudskoga govora i Božje Riječi. Isus pita učenike što govore ljudi i za koga ga oni drže? Kao odgovor na to pitanje Isus dobiva dojmove, mišljenja, nagađanja i stavljanje Isusa u poznata ljudska iskustva i obrazloženja. Jedino Petar odgovara neočekivano. Apostol Petar odgovara snagom vjere koja ne dolazi od čovjeka, nego od Boga, od Oca koji je na nebesima. Govor vjere nadilazi sve zemaljske i ljudske razloge i vidi onkraj tih granica.

4. Što govore ljudi i što kažemo mi tko je Isus? Često čujemo odgovore na ta pitanja: odgovore kao mišljenja, odgovore kao osobne interese, kao društvena stajališta; odgovore kao poticaje na dobro, odgovore kao sukobljavanje ili ruganje... Ovdje na Udbini, snažnije nego drugdje, to se pitanje proširuje i osjećamo da postoji jedno, koje danas ne smijemo prećuti: Što govore ljudi i što kažete vi: što je i tko je Crkva? Na to pitanje čuju se još raznolikiji odgovori, a nerijetko su ispunjeni isključivo zemaljskim tumačenjima koja ne dohvaćaju bit i ne vode u razumijevanje. Svjedoci smo napada i nametanja viđenja Crkve kao

zemaljske tvorevine. Takvi pokušaji – povijest je nebrojeno puta pokazala – nisu dosegli željeni cilj uklanjanja Crkve, nego su je ojačali u vjerodostojnosti, što se jasno odražava u mučenicima.

Molitva posvete crkve kaže da je crkva grad sagrađen na brdu, svima vidljiv i svima slavan! Na Udbini je ta slika itekako živa. Crkva je vidljiva i to po svojim vjernicima; po ponašanju i življenju onih koji su prihvatili da je Isus Spasitelj. Ona je i slavna, ali ne po slavi čovjeka, nego po proslavi Boga u Isusovu poniženju, po slavi na križu. Mi vjernici nastojimo Božju ljubav pretočiti u svakidašnji život, u odgovornost za svijet i bližnje, u brigu i nesebičnost.

5. Po Crkvi se Krist očituje da je živ, da djeluje u ljudima i povijesti. Za sebe je rekao da je Put, Istina i Život. Prostor na kojemu se nalazimo govori upravo o tome. Iz udoline koja je slika ljudskoga života, obilježenoga iskustvom ljepote, ali i trpljenja, uspinjali smo se hodočasničkim putem, imajući pred sobom cilj i noseći ne samo svoje živote, nego i one svojih bližnjih, svoga naroda i svijeta. Na tome putu postoje uzori onih koji su hodočastili prije nas, nadasve svetaca i onih ljudi koji su svoje živote darovali za druge.

Danas se s raznih strana ljudski putovi, kako pojedinaca tako i svega hrvatskoga naroda slijevaju na ovo mjesto, gdje progovara istina o ljudskoj prolaznosti, o otajstvu ljubavi, ali i otajstvo zla i mržnje. Cilj današnjeg hodočašća u ovu crkvu jest slavlje za ovim oltarom, slušanje Božje riječi u zajednici Crkve i preporod, pretvorba Duhom Svetim koji nas, grešne ljude, uvodi u svetost. Dragi vjernici, na ovome spomen-mjestu ima puno poticaja za dublje razmišljanje o našem kršćanskom pozivu u konkretnosti društva u kojemu živimo. Ova crkva, nama kao vjernicima, ne vodi misao samo na početke kršćanstva u hrvatskome narodu, nego i na baštinu povijesti kršćanstva u našoj zemlji koja je vrlo duga, na što nas je, na današnji dan, prije sedamnaest godina u Zagrebu podsjetio blaženi

papa Ivan Pavao II. To svjedoče brojni sveci i mučenici prvog tisućljeća kršćanstva: sveti Kvirin, biskup sisački, sveti Venancije i Dujam iz Solina, sveti Mavro iz Poreča te sveti Euzebije i Polion iz Vinkovaca. Ova crkva govori o temeljnoj istini naše vjere da kršćanstvo preobražava ljude i daruje vječni život s Bogom.

Krstionica, koja nas obličjem povezuje s hrvatskim stoljećima u krilu Katoličke Crkve, stavljena je u središte ove crkve, u križište horizontale i vertikale. Upravo tu se vidi da je cijela povijest i svaki naš život preobražen u krštenju; da se rođenje i smrt potpuno razumiju u Isusu Kristu koji ostaje prisutan i djeluje po onima koji u nj vjeruju. Ovu crkvu posvećujemo hrvatskim mučenicima, onima koji su prepoznati u našoj Crkvi kao uzori svjedočenja kršćanske ljubavi do prinošenja vlastita života. Oni su najljepši dragulji hrvatskoga naroda koji sjaje u našoj povijesti. Tako primjeri sv. Nikole Tavelića, sv. Marka Križevčanina te bl. Alojzija Stepinca, sve do Drinskih mučenica, koje će biti proglašene blaženim 24. ovoga mjeseca u Sarajevu, u različitim vremenima govore istom snagom Kristove žrtve i predanja. Kršćanski mučenici premošćuju vremena i prostore, ohrabrujući nas da ni mi danas ne zanemarimo taj izvor u kojemu se vidi istina života.

6. Kristova žrtva obuhvaća sva ljudska trpljenja. Na hodočašću do ove crkve govorit će nam razni znakovi spomena i voditi nas do ovoga oltara. Sjećat ćemo se u kojim je sve okolnostima tijekom povijesti živio naš narod u svojoj vjeri, kakve su žrtve podnesene, što je ostalo i preživjelo od nastojanja. Udbina se zemljopisno nalazi u središtu Hrvatske. Na ovome će se mjestu simbolički skupiti svi spomeni na stratišta hrvatskih ljudi, da bi bili prisutniji našem duhovnomu zrenju i razmatranju Kristova križa. Ovdje se s posebnim poštovanjem sjećamo svih rodoljuba koji su na Krbavskome polju 1493. godine branili svoje obitelji, svoju vjeru, svoj narod i svoju Domovinu. Povijesna su događanja često vodila iz

nepravde u nepravdu, a posebno su bolne one koje ne dopuštaju živima spomen na njihove mrtve. Ipak, mislit ćemo prije svega na one ljude koji su očitovali da vole čovjeka i koji su branili slabije i potlačene.

U slavlju Kristova otajstva vršimo spomen i posadašnjujemo njegovu pobjedu nad smrću, tako često obilato sijanu, i jednako tako brižno sakrivanu. Hrvatski je narod to toliko puta okusio, do te mjere da mu je bilo zabranjeno i oplakivati svoje mrtve. Zemaljski su silnici mislili da se život može utrnuti i da se ljubav može zaboraviti. Kada se zapostavi istina da je život Božji dar, čini se da je čovjeku sve dopušteno. Posebno nam je pak na srcu da ne budu zaboravljeni oni kojima su razni režimi namijenili samo zaborav. I u novijoj povijesti doživjeli smo takvu neljudskost, a i danas je doživljavamo, dok još uvijek tražimo pogubljene i nestale iz vremena nedavnoga ratnoga nasilja protiv Hrvatske.

7. Ispred Crkve hrvatskih mučenika naći ćemo se u hodu pokraj lika blaženog pape Ivana Pavla II. koji je Crkvu uveo u treće tisućljeće potičući nas da istražimo svoju prošlost, posebice nedavnu i da otkrijemo blago svjedoka vjere, mučenika koji su sjeme novoga rasta u kršćanskome sebedarju. Dobro je znao da bez suočavanja s tim vrelom i istinom povijesnih događanja, ne postoji radost ni za pojedince ni za narode.

Crkva u hrvatskome narodu uvijek je bila osjetljiva na nepravdu i zločin. Upozoravala je i upozorava i danas da je pogubno poigravati se s povijesnom memorijom. Očito je da još i danas, ponajprije institucije hrvatske države, ne čine dovoljno da bi se osvijetlilo bolno vrijeme i postupanje komunističkoga režima i zločina koje su počinili nositelji ondašnje vlasti. Crkva hrvatskih mučenika mjesto je gdje Kristov križ i vjera u uskrsnuće lome mržnju, čuvajući spomen i moleći za snagu opraštanja. Ali, što znači opraštanje, ako se ne dopušta niti govor o zlodjelima, a kamoli spremnost na traženje oprostjenja? Kako ići u susret

budućnosti i preobražavati je kad zamućena prošlost navlači mutne zastore na sadašnjost?

Ipak, mi ćemo kao Crkva i dalje tražiti istinu o svim događanjima, naglašavajući žrtvu iz ljubavi kao istinski humus dobra u svijetu. Istodobno ćemo podupirati sva nastojanja institucija koje će promicati istinu i boriti se protiv zla. Crkva, poštujući razne povijesne okolnosti, jasno vidi snagu zla u svim totalitarističkim režimima dvadesetoga vijeka; i u fašizmu, i u nacizmu, i u komunizmu. Zlo u sva ta tri oblika snažno se obrušilo upravo na kršćane i na Katoličku Crkvu. Braćo i sestre, svatko tko želi dobro svomu narodu, to ne može ostaviti po strani, bez stava i bez institucionalnoga i osobnoga suočavanja s istinom. To nas vjernike poziva na molitvu i na čišćenje spomena, u zahvalnosti za svjedoke vjere i čovječnosti u najtežim kušnjama. Stoga je odlukom Hrvatske biskupske konferencije određeno da će ubuduće glavno slavlje u Crkvi hrvatskih mučenika biti na posljednju subotu mjeseca kolovoza, kao spomen na žrtve daleke prošlosti i na žrtve nedavne prošlosti. Zbog toga će se odsada na nacionalnoj razini, u skladu s poticajima Europskog parlamenta, obilježavati Dan crkvenog spomena na žrtve totalitarnih režima upravo ovdje na Udbini.

Draga braćo i sestre,

a vi, što vi kažete što je Crkva? Ona je zajednica spomena i življenja Kristove prisutnosti, njegova uskrsnuća koje nas potiče da budemo dar drugima, do prinošenja vlastitoga života. Ona je pozvana da bude uvijek vjerna Kristu i njegovu Evanđelju. To najbolje vidimo u našoj nebeskoj Majci Mariji, čiji zagovor bez prestanka molimo. Ako to zaboravimo, ovdje u Crkvi hrvatskih mučenika na Udbini, u toj velikoj učionici života, toga ćemo se lakše prisjetiti i ponovno učiti od Gospodara povijesti. Amen.